

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 71

TELEFON UREDNISTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 29-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, petek 29. marca 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din,
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Balkan ni šahovnica tujih sil

Odločna volja za ohranitev popolne neodvisnosti vseh balkanskih držav — V primeru napada na katero koli državo skupna obramba vseh — Poklic balkanskih poslanikov na konferenco v Londonu — Zavezniška vojska na Bližnjem vzhodu

LONDON, 29. marca. Exchange Telegraph. Po informacijah iz političnih krogov je izzval pritisk na države jugovzhodne Evrope povsod odločno reakcijo, ki se kaže v trdni odločitvi, da se odbijejo vse nakane, katerih namen bi bil kakor koli omejevati svobodo Balkana. Vse države Balkanske zveze stoje na stališče svoje popolne samostojnosti, ki ne dovoljuje, da bi postale interesno področje kogar koli, ali da bi se delile na kake interesne sfere med posameznimi velesilami. Balkanske države so pripravljene sodelovati gospodarsko z vsemi silami, toda samo v okviru svojih interesov, odklanjajo pa vsako politično vključevanje v kateri koli sistem, ki bi jih spravljaval v zvezo s sedanjo vojno. To stališče so pripravljene braniti skupno, če treba tudi z orožjem. Balkan ni in ne more postati kako kolonialno področje ali šahovnica tujih sil.

IZJAVA SARADŽOGLA

ANKARA, 29. marca. Reuter. Turški zunanji minister Saradžoglu je podal izjavo, v kateri je dejal, da balkanske države, in zlasti Turčija, nikoli ne bodo dovolile, da bi katera izmed velesil skušala s pritiskom ali silo spraviti pod svojo oblast katero izmed teh držav. Prav tako ne bodo dovolile, da bi velesile delile Balkan med seboj na svoja interesna področja. To velja enako za vse velesile, ki se v zadnjem času ukvarjajo s takimi načrti. Vsak resen poizkus bi imel za posledek skupen vojaški odpor vseh prizadetih držav, zato vojna z eno samo ne

bi ostala lokalizirana. Vojna bi našla Balkan kot enoto, in to temeljito organizirano in pripravljeno, da se lahko postavi v bran vsaki sili. Kar se tiče Turčije, je trdno odločena izpolniti do zadnjega vse svoje obveznosti do vseh balkanskih držav, kakor tudi do Anglije in Francije.

TRDNA ODLOČNOST V TURČIJI

CARIGRAD, 29. marca. United Press. Turški listi soglasno pozdravljajo izjavo zunanjega ministra Saradžoglu in pravijo, da bo Turčija takoj priskočila na pomoč vsaki članici Balkanske zveze, ki bi bila ogrožena s strani katere izmed velesil, kajti obramba in neodvisnost Bal-

kana je tudi obramba in neodvisnost Turčije. Zelo se moti, kdor meni, da bi se lahko po Balkanu sprehajal ali ga vključil pod svojo nadoblast. Turčija je organizacijo svoje vojske in obrambe dovršila in prav tako so pripravljene na vsak primer tudi vse ostale balkanske države. Mimo tega stoji na Bližnjem vzhodu tudi zavezniška vojska, ki je vsak trenutek pripravljena stopiti v akcijo.

ANGLEŠKA PROTIKACIJA

LONDON, 29. marca. Reuter. Zunanji minister lord Halifax je povabil na konferenco v London poslanike iz Ankare, Aten, Sofije, Beograda, Bukarešte in Budimpešte. Konference se bo udeležil tudi rimski veleposlanik Percy Loraine. Na konferenci bodo preučili položaj na jugovzhodu Evrope in ukrepe za akcijo proti akecijam, ki se vodijo z nasprotne strani. Želja Anglije je, da se ustvari tu trdna skupnost, katere namen bo odkloniti vsak poizkus zaiti pod tuj vpliv.

MNENJE ANGLEŠKEGA LISTA

LONDON, 29. marca. Reuter. Komentirajoč odlok angleške in francoske vla-

de, da zaslišata poslanike v balkanskih državah in Turčiji, piše »Daily Telegraph«, da je spoštovanje popolne svobode narodov prvi pogoj za ohranitev blagostanja in mirovne misije vseh balkanskih narodov.

VOJSKA NA BLIŽNJEM VZHODU

LONDON, 29. marca. Reuter. Lord Lloyd, ki se je vrnil z Bližnjega vzhoda, je podal izjavo, v kateri je dejal: Glavna stvar, ki se tam nanaša na vojno in o kateri se govori, je velika vojska, ki so jo zbrali zavezniki. Razmeščena je v velikih taboriščih od Egipta do Turčije in ustvarja se povsod velika rezerva za vsak primer. Poleg čet iz Anglije in Francije, iz Avstralije in Novega Zeland, prihajajo tudi čete iz francoskih kolonij. Zgrajene so bile mnoge nove strateške ceste. Vsak trenutek bi lahko nastopili dogodki, ki bi popolnoma spremenili sredozemsko področje. Zaradi raznih znakov na Kavkazu in srednji Evropi je vse na straži. Toda zaenkrat se ni nobene nevarnosti in povsod vlada mir.

ODMEV V AMERIKI

WASHINGTON, 29. marca. Havas. Tukajšnji politični krogi pripisujejo velik pomen včerajšnjemu zasedanju zavezniškega vrhovnega sveta v Londonu. Izrecno naglašajo odstavek, kjer se pozivajo tudi ostali narodi, da sodelujejo pri gospodarski reorganizaciji Evrope na povsem novi podlagi. Posebno zainteresirani so na tem ameriški gospodarski, industrijski in finančni krogi, čeprav se USA ne nameravajo vmešavati v to vojno.

Skupaj v vojni in skupaj po sklenjenem miru

Odločna deklaracija vrhovnega zavezniškega vojnega sveta — Velik vtis po svetu — Vojna se lahko konča samo z zmago

LONDON, 29. marca. Reuter. Včeraj je bila tu šesta seja vrhovnega zavezniškega vojnega sveta, katere so se udeležili za Francijo ministrski predsednik Paul Reynaud in vrhovni poveljnik maršal G a m e l i n, trije drugi ministri in trije vojaški poveljniki, za Anglijo pa ministrski predsednik Chamberlain, šef generalnega štaba general I r o n s i d e ter štirje drugi ministri in dva vojaška poveljnika. Na seji je bil pretresen sedanji splošni in vojaški položaj in sprejeti so bili sklepi za nadaljnje akcije. Po seji je bila izdana sledeča slovesna izjava: »Vlada republike Francije in kraljevska vlada Anglije sta se medsebojno sporazumeli, da se med potekom sedanje vojne ne bosta pogajali in ne sklenili premirja ali miru, razen po medsebojnem sporazumu. Tudi ne bosta preučevali mirovnih pogojev, razen tistih, ki bodo po skupnem mnenju nudili res garancije za trajno varnost. Tudi za časa po sklenitvi miru se obvezujeta obe vladi, da bosta vzdrževali zvezo v svojih akcijah in v vseh ozirih, vse dokler bo to potrebno za njuno varnost in obnovitev drugih narodov, kakor tudi zagotovitev mednarodnega reda, ki naj zagotovi svobodo vsem narodom ter spoštovanje zakonitosti in trajno ohranitev miru v Evropi.«

TUDI O JUGOVZHODU

LONDON, 29. marca. Reuter. Diplomatski urednik »Timesa« piše, da je bilo na včerajšnji seji zaveznikov tudi govor o jugovzhodni Evropi. Zavezniki menijo, da je tam treba preprečiti sovražne nakane glede gospodarske akcije.

KOMENTARJI V ANGLIJI

LONDON, 29. marca. Reuter. Komentirajoč izjavo glavnega zavezniškega vojnega sveta pravi »Daily Telegraph«, da bo odstranila vse tendenciozne in neodgovorne glasove o pogajanjih za mir in o nesoglasjih med Anglijo in Francijo glede vojnih ciljev. Vplivala bo ugodno tudi na male nevtralne države. Deklaracija je dalje pokazala vsemu svetu, da je edinstvo zaveznikov tako trdno, da ga nič

ne more omajati in bo tudi po končani zmagoviti vojni predstavljalo trdne temelje za ohranitev trajnega miru. Vojna se bo vodila z največjo odločnostjo in energijo. »Daily Mail« pravi, da bodo po končani vojni poklicane k sodelovanju pri novem redu tudi druge države.

MNENJE PARIZA

PARIZ, 29. marca. Havas. Šesti sestanek vojnega sveta zaveznikov v Londonu smatrajo za značilen akt. Francija je livaležna Paulu Reynaudu, ki je dejansko pripomogel do odločilnega sklepa. Svečani odlok je prišel ob pravem času. V besedilu je jasno izraženo, zakaj se zavezniki bojujejo. Tisti, ki so se nadejali, da bodo razdvojili dva demokratska naroda, so izgubili zadnje nade. V paktu, ki so ga sklenile Francija, Velika Britanija in Rusija 1914, je bilo govora samo, da nobena država ne bo sklepala zasebnega miru s sovražnikom. Zdaj pa temelji dogovor tudi na važnem sklepu, da bosta obe državi soglasno sklepali o pogojih za mir ter enodušno tudi postavljale nov red po sadovih pravične zmage. Zveza obeh demokratskih držav mora postati središče, okoli katerega se zbirajo vsi, ki jim je za pravično ureditev nove Evrope. Nemška propaganda, ki je bila stalno usmerjena na ločitev Pariza od Londona, bo morala zdaj ubrati drugo, še manj uspešno pot.

VELIK UTIS V ITALIJI

RIM, 29. marca. Reuter. Sporočilo o sestanku zavezniškega vrhovnega vojnega sveta v Londonu se smatra v tukajšnjih političnih krogih kot najdalekosežnejša in najsvečanejša deklaracija neomajne solidarnosti zaveznikov od začetka vojne. S tem v zvezi se naglašja, da ne bodo prevzeli zavezniki nikake iniciative za mir, ki bi ne bil v skladu z načeli pravične ureditve Evrope. Politični krogi naglašajo, da tako kategorične izjave ne bi bilo, če bi akcija Sumnerja Wellesa imela količjak izgledov za pomiritev sedanje napetosti. Znova je pojačena krivitev, da ni brez vzroka strah, da mora pomlad pri-

vesti do neizbežnega oboroženega spoda. da, pred katerim se trese ves svet. Velika Britanija in Francija sodelujeta kakor en sam narod. Tako zdaj v vojni, kakor po zmagi, bosta zaveznika nastopala nerazdružno v vseh ciljih zastavljene naloge.

Angleži polagajo magnetične mine

LONDON, 29. marca. Exchange Telegraph. Angleška akcija glede poostritve blokade Nemčije se nadaljuje z vso odločnostjo. Angleške ladje blokirajo ne samo Skagerak, ampak tudi vso onrveško in dansko, pa tudi zahodno nemško obalo ter so položile na važnih poteh in pred nemškimi lukami magnetične mine, katere so Angleži izdelali po nemškem vzorcu, toda še izpopolnjene. V zvezi s tem se širijo vesti, da se pripravlja nemško bojno brodovje na napad na angleške blokadne eskadrilje. Doslej še ni znano, koliko so te vesti točne, toda angleško brodovje je na spopad pripravljeno.

LONDON, 29. marca. LRP. Z ozirom na norveški protest zaradi blokade, je

značilno za odločnost Anglije mnenje, ki ga podaja v posebnem članku »Evening News«: »Mi se bojujemo za svoj obstoj proti sovražniku, ki ne pozna obzirnosti, zato ne moremo sprejeti čudnega stališča Norveške o njeni nevtralnosti. Norveška je slepa nasproti nemški brezobzirni brutalnosti, toda pedantna kadar gre za naše »tehnične kršitve nevtralnosti«. Mi pa ne moremo dovoliti, da bi otopelo orožje, ki ga zanas predstavlja blokada.

PARIZ, 29. marca. Havas. »Temps« poroča, da so zavezniki prisiljeni, da zaradi stalnih kršitev nevtralnosti norveških teritorialnih vod s strani Nemčije in neodločnosti Norveške, ne morejo več spoštovati norveške nevtralnosti.

Italija in snovanje trojne zveze

RIM, 29. marca. Europress. Iz poučnega vira se je izvedelo, da so izgledi za uresničenje nemške koncepcije trojne zveze med Nemčijo, Italijo in Sovjetsko unijo zelo minimalni, ker ni mogoče najti soglasja med italijanskimi in sovjetskimi interesi. Zdi se, da sovjeti niso pripravljeni dati garancij, ki jih je Italija stavila kot pogoj za svoje sodelovanje. V zvezi s tem je zanimivo, da se pojavljajo v italijanskem tisku znova sovjetom neprijazni glasovi. Nekateri listi pišejo odkrito, da Italija ne more nikoli dovoliti, da bi se Sovjetska zveza kakor koli zasedrila na Balkanu in da zato tudi ne more biti nobenega govora o kaki zvezi Italije s Sovjetsko unijo. Vendar se tu širijo glasovi, da bo italijanski zunanji minister grof Ciano v bližnji prihodnosti potoval

v Berlin, in sicer najbrže tedaj, ko bo prispel tja tudi sovjetski zunanji komisar Molotov. Teh vesti pa za enkrat še ni bilo mogoče kontrolirati.

LONDON, 29. marca. »Daily Telegraph« poroča, da so bile informacije o sklepanju trojne zveze med Nemčijo, Italijo in Sovjetsko unijo preuranjene. Italija so razumljivi razlogi odvrgnili od tega, da pristopi k tej zvezi. Nikakor ne more radikalno spremeniti svoje politike, kar bi pa moralo biti pogoj za to trojno zvezo. O tem, ali so pogajanja za sklenitev te zveze že razbita ali se nadaljujejo, ni mogoče dobiti točnih informacij. Gotovo je le eno, da se Rim ne more tako lahko obrniti za 180 stopinj, kakor se je Berlin.

Maribor, 30. marca.

Ob priliki praznikov Vstajenja je bilo po slovenski zemlji zopet nekaj krvavih pokoljev, pri katerih je izgubilo življenje več ljudi kakor na zahodni fronti, kjer si stojita nasproti dve do zob oboroženi milijonski vojski. Blizu Ljutomer se je celo zgodilo, da je 19 letni fant do smrti zaklal dva očeta nepreskrbljenih otrok samo zato, ker sta ga po vsej človeški pameti in dolžnosti posvarila, naj ne izživa in razgraja, ampak pusti v miru ljudi, ki mu niso ničesar napravili in jih niti ne pozna. Ko so ga prijeli, je sicer trdil, da ni imel hudega namena, ampak jima je hotel le dokazati, da ni manj kakor onadva, sicer pa ni pokazal, da bi se do dna zavedal vse strahotnosti svojega zločina.

To ni edini primer, da so izgubili življenje nedolžni pasanti, ki niso zakrivali nič drugega, kakor da jih je naključje naneslo mimo posurovelih pijanih divjakov. Koliko takih žrtev krijejo naša pokopališča samo iz dveh povojnih desetletij.

V prvih povojnih letih smo slišali zagovore, češ, posurovelost podeželske mladine je pač nasledek vojne. Ob drugih prilikah se je zatrjevalo, da je vsega kriv alkohol itd. Toda statistike nam dokazujejo, da je bilo na tem našem ozemlju tudi pred svetovno vojno veliko takih žalostnih dogodkov in sorazmerno več, kakor na ostalem ozemlju tedanje češarske Avstrije. Ozemlje mariborskega okrajnega sodišča je v tem oziru posebno prednjačilo. Torej je bil izgovor z alkoholom. Prav tako je jalov izgovor z alkoholom. Res je, da je alkohol pospeševalec posurovelosti in zločinov, ni pa ne vzrok ne povod. Je le sprostilec surovih sil, ki dremljejo v nekaterih naših ljudeh. Če bi bilo drugače, bi se morali dogajati podobni zločini v enakem številu tudi v drugih vinorodnih pokrajinah.

Vzroki so zato globlji ter leže v zgrešenosti naše skrbi za duševno vzgojo in dvig srčne kulture našega ljudstva. Pomikanje te vzgoje se pa ne kaže samo v surovosti in iz nje izvirajočih zločinih, ampak tudi v splošnem zadržanju teh naših ljudi, ne nazadnje v političnem in zlasti narodnem oziru. Le oziramo se na okoli, pa bomo z grozo spoznali, kako malo resnične, duhovne morale, kako malo idealov in kako malo smisla za višje dobrine je v našem ljudstvu, posebno na prej omenjenem ozemlju! Kakor je malo čuta do sočloveka, tako ga je malo ali še manj do naroda in vsega drugega. Povsod je sama surova materialnost, povezana s primitivnim egoizmom, ki je pripravljen izdati vse za najmanjšo stvarno korist. Če kdo misli, da je bolje vsaj v verskem oziru, se kruto moti. Ti naši ljudje so kristjani samo po zunanji značilnosti, njihova notranjost pa je poganska. V kolikor se vklanajo verskim zahtevam, ne delajo tega iz zavesti dobrote, ki jo terja vera, ampak kvečjemu iz strahu pred pogubljenjem. Vera, ki je zgrajena samo na strahu, pa ni resnična vera, najmanj ne krščanska.

Ako trdimo, da je glavna krivda v pomikanju vzgoje, ne mislimo na formalno šolsko vzgojo, ampak na splošno moralno, politično in narodno vzgojo ter na pomikanje prave, notranje kulture. Naša moralna vzgoja, ki skuša napraviti ljudi dobre samo s strašenjem pred pogubljenjem na onem svetu ali s kaznijo na tem, ni in ne bo nikoli sposobna vzgojiti moralno res dobre ljudi. Morala bi jim vse prej vcepiti zavest v človeško dostojanstvo in da je vsako zlo tega dostojanstva že samo po sebi nevredno, ne glede na božjo ali posvetno kazen. Morala pa bi jih tudi prepričati o vrednosti drugih dobrin, kakor so narod, domovina, država itd. Toda namesto tega se izgublja naša zadevna vzgoja v zunanjičinah, v formulah brez resnične vsebine. Mimo tega se tisti, ki so najbolj poklicani vršiti med ljudstvom to visoko poslanstvo, sami zanimajo bolj za strankarsko politiko kakor za višje poslanstvo, pri katerem ne bi sploh smeli poznati razločkov med ljudmi različne strankarske pripadnosti.

Pri vzgoji našega podeželskega ljudstva je torej treba več resnično krščanske dobrote in ljubezni in manj strankarstva, ki s te strani oznanjano že samo po sebi ruši moralne temelje in žaga vejo, na kateri bi morala stati vsa stavba krščanske morale, ki je mogoča samo na

Bilanca finških gospodarskih izgub

HELSINKI, 29. marca. Havas. Danes so bili objavljeni prvi uradni podatki o gospodarskih izgubah v zvezi z odstopom finskega ozemlja sovjetski Rusiji. Finska je izgubila desetino svojega zemljiškega prostora, v katerem je 250.000 ha že od 1918. zelo dobro obdelane zemlje. Preden so to zemljo napravili plodno, so uporabili Finci ogromne delovne moči in napore. To izgubo bo Finska prebolela, ker ima še mnogo prostora, ki ga lahko pretvori v plodnega. Hujši je udarec glede industrije. Nad 400 podjetij, v katerih je bilo zaposlenih nad 20.000 delavcev, je prešlo v sovjetske roke. Motorna sila teh podjetij znaša 100.000 konjskih sil, proizvodna kapaciteta je pa znašala dve milijardi finških mark. V industriji je Finska izgubila 10% celokupne

kapacitete, k sreči bodo lahko večino te nadoknadili v drugih delih države s pospešeno industrializacijo. Gozdov je izgubila Finska 11%, kar sicer ni prevelika izguba, ker je znano, da je dežela za USA in Rusijo najbolj gozdnata na svetu. Sovjetom so morali odstopiti Finci železne in bakrene rudnike. Rudarstvo bodo nadomestili z novimi rudoredi. Sovjeti so dobili tudi veliko hidrocentrale v Ruhiali ter ostalih vodnih pogonskih sil v višini 770.000 ks. Vlada se zdaj trudi, da preskrbi beguncem nov obstoj. Razdeljenih bo mednje 840.000 ha zemlje in nad 300.000 glav živine. Sezidati bo treba blizu 60.000 vaških hiš in nad 30.000 mestnih stavb, kamor bodo prišli begunci.

Žrtve novih letalskih spopadov

LONDON, 29. marca. Letalsko ministrstvo javlja: Včeraj so angleški letalci na rtu Ness nad Shetlandskimi otoki sestrelili neko nemško letalo, težak bombnik Dornier pa je bil večkrat zadet, da je kasneje padel v vodo. Doslej so Nemci izgubili nad Anglijo ali pa v bližini angleških otokov 49 letal, nadaljnjih 11 se pa najbrže ni vrnilo v Nemčijo. Pri poletu nad severnozahodno Nemčijo je bilo sestreljeno eno angleško letalo, drugo pa je sestrelil neki holandski lovec v bližini Rotterdam. Štirje piloti so se rešili, petemu se pa padalo ni odprlo. Tretje angleško letalo je bilo sestreljeno nad Helgolandom.

AMSTERDAM, 29. marca. DNB. Ho-

landski listi se obširno bavijo z zadevo sestreljenega angleškega bombnika blizu Rotterdam. Angleško letalo se je pojavilo ob 6. zjutraj nad Rotterdamom. Dva holandska lovca sta ga dočakala. Razvila se je bitka, v kateri je bil angleški bombnik zadet. Prímoran je bil spustiti se na tla zunaj mesta. Preden se je vnela bitka, so holandski letalci pozvali angleške, naj pristanejo na tla. Angleži se niso odzvali, letalo se je skušalo dvigniti v večjo višino, toda lovca sta ga prisilila k tlom. En član angleškega bombnika je skočil iz letala in bil najden mrtev, od ostalih štirih sta dva ranjena. Takoj po padcu bombnika so holandske vojaške oblasti zastražile prostor.

Sumner Welles pri Rooseveltu

NEW YORK, 29. marca. Ass. Sumner Welles je imel poldrugo uro trajajočo konferenco z Rooseveltom in zunanjim ministrom Hullom. Po konferenci ni bilo izdano nobeno poročilo.

Amerika zgradi lakko 30 do 40 tisoč letal

WASHINGTON, 29. marca. Reuter. Visoki vojaški funkcionarji so izjavili, da morejo sedaj Zedinjene države Severne Amerike z ozirom na ogromen razvoj njihove letalske industrije izdelati že 30 do 40 tisoč letal na leto.

Novi belgijski obrambni ukrepi

BRUSELJ, 29. marca. Exchange Telegraph. V zadnjem času je belgijska vlada segla po novih ukrepih za povečanje svoje varnosti in obrambe. Tovarne municije v bližini Liègea bodo prenešene v notranjost, v bližino francoske meje. Istočasno so bile zgrajene nove utrdbene črte, zlasti okoli glavnega mesta, ki naj preprečijo vsako možnost obkolitve.

MAJSKI PRI HALIFAXU

LONDON, 29. marca. Reuter. Sovjetski poslanec Majski je konferiral z lordom Halifaxom zaradi nekaterih spornih vprašanj med Anglijo in Rusijo na vzhodu. Ruska ladja »Selenga« (2500 ton) je bila od srede januarja pa do včeraj zajeta v Hongkongu. Prav tako tudi ruska ladja »Majakovski«. Obe zaradi tovara rudnin, ki je bil namenjen v Nemčijo. Prišlo je do sporazuma. Ob tej priliki se je pokazalo, da se Sovjetska zveza vznemirja zaradi vedno odločnejših blokadnih ukrepov proti Nemčiji. Sicer pa ne namerava poseči v sedanjo vojno aktivno na nemški strani, ako je zavezniki sami ne bi k temu prisilili.

DANCI ZAPLENILI NEMSKO PODMORNICO

OSLO, 29. marca. Pri Odenju je v torek nemška podmornica »U 21« nasledla na peščino. Norveška je posadko 23 mož razorožila in internirala, podmornico pa zaplenila.

dobroti in ljubezni. Flamski katoliški pisatelj Lippert pravi, da »je dobrota edina absolutna vrednost, ki je nekako izven Boga, ali bolje: dobrota je absolutna vrednota Boga samega; je delež božji, največja resničnost, ki jo je mogoče doseči.« Za oznanjanje take dobrote in ljubezni je pa potrebno, da so tudi njeni poznanjevalci z njo prežeti.

Domači zapiski

Odlikovanje Cvetkovića

Hitler je odlikoval predsednika vlade Dragišo Cvetkovića z redom nemškega orla I. stopnje. Nemški poslanik von Herren je to odlikovanje včeraj izročil ministrskemu predsedniku.

Kaj bo z volitvami?

»Nikjer ni še nobenih znakov, iz katerih bi bilo lahko sklepati, da bodo volitve v skupščino kmalu razpisane, čeprav jih hrvatski narod stalno zahteva.« ugotavlja »Hrvatski dnevnik«.

Kaj bi ne smeli delati tisti, ki pravijo, da so za sporazum

»Nova Rijeka« polemizira s »Samoupravom« in dodaje, da bi oni, ki pravijo, da so za sporazum, ne smeli organizirati »Krajino« kakor kak srbski Ulster ter tako širiti nezadovoljstvo med Srbi in Hrvati. Ne smeli bi dajati potuhe najslabšim med Srbi na Hrvatskem samo za to, da bi se omajal sporazum tam, kjer je najbolj potreben, na mešanem ozemlju. Ne smela bi se aranžirati z brezplačnimi železniškimi vozovnicami konferenca, kakršna je bila v Ogulinu, kjer se pred odgovornimi činitelji razvnamajo strasti. Ne bi se smela aranžirati skupščina v Glini, kjer se je sklenila resolucija proti sporazumu. Dalje bi se ne smel financirati tisk, ki je na Hrvatskem haranguiral Srbe proti sporazumu ter dajati brezplačne vozovnice deputacijam manj vrednih Srbov v Beograd, kjer so manifestirali proti sporazumu.

Organiziranje muslimanov v HSS

V Bosni je začela živahna akcija za organiziranje muslimanov v HSS. Tako je bil v Sarajevu sestanek krajevene muslimanske organizacije, na kateri so soglasno sprejeli referate prof. Hakija Hadžića, propagatorja najtesnejšega sodelovanja s Hrvati. Zdaj bodo ustanovili muslimanske organizacije HSS v Brčnem in drugod po Bosni.

SDS v Banji Luki

Poročali smo že, da sta bila v občinski svet naknadno imenovana tudi člana SDS Kecmanović in Terzić. V soglasju s HSS in strankinim sklepom sta pa tudi ta dva odklonila vstop v mestni svet, kjer so zemljoradniki nedavno izigrali načelen sklep vseh strank, odkloniti imenovanje občinskih mož.

Kdo zavira zedinjenje radikalov?

Dr. Dragoljub Jovanović je v »Jugoslavenski stručni štampi« napisal članek, kjer pravi med drugim, da »je glavni odbor radikalne stranke mišljenja, da je Cvetković kriv, če je sporazum škodljiv za srbski narod. Toda, ali imajo gospodje okrog glavnega odbora pravico, staviti takšne ugovore? Kakšno je pa bilo za držanje njih, dokler je bila radikalna stranka na oblasti? Od ustanovitve države do diktature so zastopali idejo unitarizma. Če bi bolje poznali hrvatsko dušo in zgodovinsko tradicijo, ne bi napravili vidovudanske ustave. Gospodje v glavnem odboru se morajo zavedati svoje krivice in se prizadevati, da se radikalne sile zedinijo. Srbi imajo 14 strank, Hrvati 3. Če verujejo, da imajo še zaupanje med radikali, da more zaslužna radikalna stranka povoljno vplivati na usodo države, naj odstranijo pomisleke in gredo na delo. Ni glavno, kdo bo vodja. Naj se izbere izvršni odbor petih članov, vsako leto naj bo eden od teh predsednik odbora, pa bo stvar v redu. V odbor naj pa pridejo te osebe, ki imajo dovoli ugleda med narodom.«

Izjava senatorja dr. F. Poppa

Novo imenovani senator, evangelijski škof dr. Popp v Zagrebu je »Novostim« izjavil, da »je ne samo lojalen, nego tudi veren pristaš kraljevine Jugoslavije in njenega mladega kralja. Nemci v banovini Hrvatski, ki štejejo približno 100.000 duš in so po večini katoliki, hočejo ohraniti svojo individualnost. V hrvatskem saboru žele imeti svojega zastopnika, ali bodo nastopili samostojno, ali pa z drugo stranko, še ni znano.«

Dr. Vidmar — dr. Euwe neodločno

BUDIMPEŠTA, 29. marca. MTI. V četrtm, predzadnjem kolu Maroczyjevega turnirja je bilo največ zanimanja za srečanje med jugoslovanskim vele mojstrom in bivšim svetovnim prvkom dr. Euwejem. Po interesantnih komplikacijah je prišel dr. Euwe do boljšega položaja, vendar je sprejel ponujeni remis. Prav tako sta remizirala Szabo in Barcza. Balla in Rethy pa sta igro prekinila. Stanje po četrtm kolu: dr. Euwe 3½, dr. Vidmar 3, Barcza 2½, Balla 1 (1), Szabo 1, Rethy 0 (1).

OBNOVLJEN PROMET S HOLANDIJO

AMSTERDAM, 29. marca. Havas. Obmejni promet med Nemčijo in Holandijo, ki je bil ustavljen zaradi ukrepov Nemčije je sedaj obnovljen.

NAPAD NA ANGLEŠKE LADJE

LONDON, 29. marca. Reuter. Admiraliteta javlja: Neko nemško letalo je napadlo konvoj angleških trgovskih ladij ter vrlo 5 bomb, ki pa niso naredile nobene škode. S tem so demantirane nemške vesti, da je bilo več ladij zadetih.

NESREČA NEMŠKEGA PARNIKA

LONDON, 29. marca. Reuter. Rimski radio je snoči sporočil, da je na norveški obali zopet zabredel na peščino neki nemški parnik.

IZPUSTITEV ŽELEZNOGARDISTOV

BUKARESTA, 29. marca. Stefani. Vlada je v smislu pomirjenja dežele izpustila nadaljnjih 333 članov Železne garde na prosto.

THYSSEN V PARIZU

PARIZ, 29. marca. Havas. Nemški industrijec Thyssen, ki je svoječasno s financiranjem njegove akcije pomagal Hitlerju do oblasti, a je lani kot emigrant pobegnil iz Nemčije, je prispel iz Švice v Pariz. Odšel bo v Ameriko.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno in vetrovno vreme. Včeraj je bila najvišja temperatura 13,0, najnižja pa 0, opoldne 2,0. Padavin je bilo od včerajšnjega snega 19 mm. Višina snega danes 6 cm.

Med tako vzgojenim ljudstvom zločni duševne posurovelosti ne bodo več mogoči, in če se bo kdo še izpozabil, bo že po obsodbi soljudi izločen iz človeške družbe, ne da bi dobival v njej še potuho, kakor jo često dobiva dandanes. To pa bo delovalo vse bolj kakor obsodbe sodišč.

-r.

Novice

Prevelik izvoz živine je treba zavreti

Prevelik izvoz živine in mesnih izdelkov povzroča draginjo in škoduje živinoreji

Izvoz živine in mesnih izdelkov narašča dnevno. Konjunktura za živino že dolgo ni bila tako ugodna, kakor je zadnje čase. Na tržiščih se skoraj vedno vse razproda, in to po dokaj ugodnih cenah. Prav te okoliščine so povzročile tudi podražitev življenja. Današnja podražitev mesa in mesnih izdelkov (cena masti se je dvignila pri kg tudi do 28 din) je pa posledica izredno dobre izvozne konjunktura.

Prevelik izvoz živine pa ni samo dvignil cene mesnim izdelkom, ampak grozi prav resno vsej naši živinoreji; kajti prevelik izvoz bo zmanjšal število naše živine, s čimer bo prizadel nadaljnji normalni razvoj živinoreje.

Pri bežnem pogledu na vse naše poljedelsko gospodarstvo opazimo, da se opuščajo pašniki in se izpreminjajo v njive, enako pa se drobi površina kmetijske posesti. Vse te okoliščine pa seveda močno ovirajo normalen razvoj živinoreje. Uradna statistika res govori, kako število živine iz leta v leto narašča. Gospodarski strokovnjaki, ki poznajo razmere na naši vasi, pa vedo prav dobro, kako se manjša iz leta v leto število živine in da resnično število prav nič ne odgovarja statistiki. Pri tem je treba naglasiti, da je bila živina zadnjič res statistično popisana 1931. Kasnejše statistike o stanju naše živinoreje so zrasle v glavah raznih statističnih strokovnjakov na podlagi najrazličnejših povprečnih ocen.

Že dosedanje izvažanje živine je povzročalo padec števila naše živine. Izvozili pa smo zadnja štiri leta skoraj vedno enako število živine. Pač pa se stalno dviga izvoz mesa, masti in najrazličnejših proizvodov zaklane živine. Tako smo izvozili 1939 kakih 2500 manj živih svinj kakor 1936; (vseh svinj smo izvozili 1939 259.892 komadov). Istočasno pa se je zvišal izvoz masti od ca. 7.431.662 kg na 8.259.279 kg, torej za 827.617 kg. Še večji je porast pri izvozu slanin. Izvoz sveže slanin 1936 je znašal 390.072 kg, zadnja leta pa se je šestkrat povečal ter je znesel lani 1.976.190 kg. Enako se je podvojil izvoz slane sla-

nine, ki se je izvozilo lani 2.777.033 kg. Res je izvoz živih goved za 3000 komadov manjši kakor 1936, ali izvoz govejega mesa se je zategadelj podesetoril. Namesto 133.006 kg govejega mesa, ki smo ga izvozili 1936, smo lani izvozili 1.416.048 kg govejega mesa.

Lanskoletna statistika ne prikaže dovolj jasno in nazorno podobo najnovejšega porasta našega izvoza živine in živinskih izdelkov. Obsega komaj zadnje štiri vojne mesece, ali prav vojna je bila glavni faktor, ki je privedel do povečanja izvoza naše živine. Poleg tega je treba naglasiti, da prva dva meseca ni bilo dovoljenja izvoza zaradi slabih prometnih političnih prilik. V kolikšni meri je danes močan izvoz živine, lahko opazimo tudi iz dejstva, da kupujejo na sejnih že tisto živino, ki so jo pred meseci zaradi slabše kvalitete odklanjali. Zadnje se opaža prav pri govedu in govejem

mesu. Da kupci segajo po slabši kvaliteti, govori pač nazorno, kako primanjkuje na trgu dobre kvalitete. Niti veterinarske oblasti ne postopajo več tako strogo pri prevzemanju pošilk iz tujine, kakor so postopale svoječasno.

Vsa ta dejstva zahtevajo, da bo treba — in to čimprej — podvzeti vse potrebne korake proti prevelikemu in ne-normalnemu izvozu živine ter živinskih izdelkov. Zadnje zahteva tudi interes naše državne obrambe, iz stališča, iz katerega imamo tako že premalo živine. Določa zgrešeno je naziranje raznih krogov, da se pri nas hrani z mesno hrano samo mestno prebivalstvo, v slučaju nepričakovanih prilik bi se hranilo z mesom tudi naše podeželsko prebivalstvo, v kolikor bi bilo pritegnjeno pod orožje. Takrat bi število naše živine pričelo rapidno manjšati.

Vprašanje občinskih tajnikov

Banska uprava je s posebno uredbo prisilila vse privatne podjetnike, da so svojemu uradništvu dvignili plače na minimalno eksistenčno možnost. Vsak podeželski trgovski pomočnik prejema sedaj vsaj 900 din mesečno. Tudi uradnice, tipkarice in slične uslužbenke imajo mesečno 1000 din v svojih rokah.

Kako pa je z občinskimi tajniki? Po občinskem statutu, ki ga je potrdila banska uprava, so občinski tajniki uradniki. Vendar sam naslov uradnika ne zadostuje. Popolnoma neurejeno je še njihovo gmočno stanje. Mnogo podeželskih občinskih tajnikov je poročenih. Imajo otroke. Plača pa znaša mesečno samo šesto din. Ti tajniki nimajo ne naravnega stanovanja in ne prostih drv. Kdo pozna njihovo skromno življenje v dobi današnje draginje, ve da je njihov položaj več kot obupen. Dela imajo vedno več. Od njih se zahteva, da so inženirji, sodniki, posredovalci, vojaški strokovnjaki in še marsikaj. Uradujejo po 10 in več ur dnevno, tudi ob nedeljah in praznikih.

Imajo sicer pravico do letnega dopusta, ki si ga krvavo zaslužijo, vendar se te svoje pravice ne morejo poslužiti, saj ni nikogar, ki bi mu za čas svoje odsotnosti prepustili občinsko poslovanje. Vse delo morajo opravljati namreč sami, brez pomožnih uradnikov. Ko pa prihaja ob sestavljanju občinskega proračuna na vrsto vprašanje tajniške plače, ni primernega razumevanja pri občinskih močeh. Marsikdo izmed njih se pohvali, da je med vojno kot župan sam reševal vse doliče. Pri tem pa pozablja, da so v takratnih malih občinah imeli v vsem letu le po 40 vpisanih števil pri dopisih, do čim jih imajo današnji obč. tajniki včasih v enem samem dnevu še več kot 40. Neobhodno je, da se tajniške materialne razmere čimprej uredijo ter se občinskim tajnikom omogoči človeka dostojno življenje. Tajniki vaških občin uvidevajo vedno jasneje, da jim je nujno potrebna lastna, politična neodvisna stanovska organizacija, da se bodo z njeno pomočjo lažje borili za svoje pravice.

Celje

Zborovanje trgovcev

Včeraj so zborovali v Celju člani Združenja trgovcev okrajev Celje, Gornji grad in Smarje pri Jelšah. Zborovanja se je udeležilo okrog 250 trgovcev. Skupščino je vodil predsednik Ludvik Košir iz Prekore pri Vranskem.

Smerkoli iz Ljubljane je razpravljal o davčni reformi, o delu Zbornice, trgovini s hmeljem in o minimalnih plačah nameščencev. Predsednik Zveze trgovskih združenj Stane Vidmar je govoril o pomenu organizacije in discipline članov ter poslanstvu trgovcev v narodu in v narodnem gospodarstvu. Zborovalci so zahtevali, da se zvišajo plače državnim uradnikom in da se mora izvršiti revizija pokojnin. Zupančič je poročal o lesni trgovini, ki danes nikakor ni zgrajena na solidni podlagi. Fazarinc Anton iz Celja je poročal o anketi delodajalcev in zastopnikov nameščencev v Ljubljani z ozirom na uvedbo minimalnih plač trgovskih nameščencev in o najnovejši določbi prodajne cene blagorin. Z velikim kapitalom se bo mogoče boriti le, če bodo trgovci skupno nastopili in se združili. Ugotovil je, da je pri decembrski izpremni cen imel odločilno vlogo sladkorini kartel v Ljubljani, ki bi se lahko zadovoljil z manjšim zaslužkom in privoščil kruha tudi trgovcem-detajlistom.

Združenje ima 628 rednih in 6 prostovoljnih članov. Na področju Združenja je 305 trgovin z mešanim blagom, 160 z lesom, 54 z deželnimi pridelki, 28 z živino, 8 z usnjem, 14 s sejarstvom, 17 branjarji, 9 z vinom, 49 raznih trgovin in 24 javnih tehnic. Združenje je v preteklem letu kupilo Polandtovo hišo v Gosposki ulici.

Blagajniško poročilo je izkazalo 149.273 din dohodkov in 87.535 din izdatkov. Čisto premoženje združenja znaša 339.763 din. Proračun za tekoče leto predvideva

96.400 din izdatkov in dohodkov.

Po zborovanju Združenja je bilo še zborovanje lesnih trgovcev. Zupančič je poročal o lesni trgovini, ki je v zadnjih mesecih zopet vzcvetela. Opaža pa se stagnacija lesne trgovine z Nemčijo; isto je pričakovati tudi z Italijo, ki je zvišala tekstilije in drugo, kar uvažamo za 40%, ki zahteva devize in se ne zadovoljuje več s kliringom. Pričakovati je tu v kratkem neugodnih ukrepov.

DRŽAVA JE PREVZELA CESTO CELJE—LAŠKO

Banovinsko cesto I. reda Celje—Laško je prevzela država. Predajo in prevzem ceste je izvršila komisija zastopnikov banske uprave, okrajnega in cestnega načelstva. Okrajni cestni odbor v Celju je za odsek te ceste votiral precejšnje zneske in bo s prevzemom te ceste precej razbremenjen. Državna cestna uprava naj bi posvečala tej cesti, ki je zelo prometna in edina vez z Zagrebom in Savsko dolino, vso pažnjo in čimprej zgradila novi kapucinski most.

c Predavanje za rezervne oficirje. Pododbor Združenja rezervnih oficirjev v Celju obvešča vse rez. oficirje, da bodo sledeča predavanja za rezervne oficirje: danes ob 19. v mali dvorani Narodnega doma za rezervne oficirje glavnih rodov vojske; 30. marca, 3. aprila, 4. aprila vsakokrat ob 19. v Oficirskem domu za vez. intendantske oficirje; 2. aprila ob 19. v Oficirskem domu za rez. sanitetske in apotekarske oficirje. Predavanja so obvezna.

c Pododbor Združenja oficirjev v Celju priredi jutri 30. t. m., ob 21. družabni večer skupno z gg. aktivnimi oficirji v Oficirskem domu, Dečkov trg. Vabljeni so vsi rezervni oficirji z rodbinami in njih gosti. Obleka promenadna.

c Regulacija dela na Savinji, ki so zaradi hude zime počivala, se sedaj dokončavajo v IV. etapi. Dela okrog 20 delavcev. Dela za V. etapo še niso razpisana.

TRETJE POVIŠANJE MEZD RUDARJEM TPD

Na včerajšnji razpravi Trboveljske premogokopne družbe in predstavnikov strokovnih organizacij v Ljubljani je bil dosežen sporazum, po katerem so se zvišale mezde rudarjev in delavstva apnenic s 1. marcem za 7,5%. To je že tretje povišanje mezd rudarjev od 1. junija lanskega leta; tako da je TPD povišala mezde delavstvu pri sedanjem povišanju draginje že za 21,5 do 23,5%.

204 VAGONOV JAJC SMO IZVOZILI IZ LJUTOMERSKEGA OKRAJA

Ljutomerski okraj je izvozil lani 204 vagonov jajc: 11 vagonov v Švico, 45 vagonov v Nemčijo, 26 vagonov v Češko, 10 vagonov v Italijo in 6 vagonov v Anglijo. Vrednost izvoženih jajc znaša 12.600.000 din.

Ljubljana

a Jugoslovanska Unija za zaščito otrok bo imela v nedeljo ob pol 10. v sejni dvorani mestnega poglavarstva občni zbor.

a Protituberkulozna zveza v Ljubljani je sklenila izdati posebne propagandne kolke, ki naj bi simbolično predočevali borbo s tuberkulozo. Ti kolki naj bi bili izdelani umetniško ter naj bi poleg propagandnega namena nudili slovenskim umetnikom priliko, da pokažejo svoje umetniško ustvarjanje tudi na polju ljudsko-zdravstvene propagande. Določeni sta dve denarni nagradi, prva v znesku 800—din, druga v znesku 500—din. Umetniki, ki se za stvar zanimajo, naj predložijo osnutke za tri različne vrste kolkov, od katerih bo Zveza odbrala samo eno. Protituberkulozni zvezi, Askerčeva cesta, kjer se dobe tudi vse nadaljnje podrobne informacije, najkasneje do 5. aprila t. l.

Ptui

p Upokojen je podšumar Franc Gerlevec pri okrajnem načelnstvu v Ptuj.

o Iz poštne službe. Premeščeni so višja poštna kontrolorka Hedvika Peterka iz Velenja v Mursko Soboto, višja poštna kontrolorka Mihaela Horvat pa iz Murske Sobotice v Celje in kontrolor Janez Gselnam iz Smarja pri Jelšah v Velenje.

o Premeščen je učitelj meščanske šole v Komiži na Visu Svojimir Jamšek na meščansko šolo v Celju.

o Moški zbor „Drave“ iz Maribora priredi v nedeljo 31. marca, ob 15. ljudski koncert v društvenem domu v Hajdink. Pester spored obsega celo vrsto umetnih in narodnih pesmi.

o Ojstrica pri Dravogradu. V imenu tukajšnjih revnih ljudi se učiteljstvo na Ojstrici najlepše zahvaljuje društvu „Priatelj slovenskih gor“, ki je obilno obdarilo siromake.

o Smrtne žarke je iznašel Zagrebčan tehnik Miroslav Borojevič. Ta je po petletnem studiju dosegel, da se lahko pošiljajo električni valovi, združeni s strupom v določeni smeri na neomejeno daljavo. Ti žarki prodirajo skozi les, steklo, zid, železo in jeklo. Žarki so smrtni, ker strup uničuje vsak organizem.

n Stavkajoči delavci tovarne čokolade „Grič“ v Zagrebu so ustavili velik tovarniški tovorni avtomobil, ga prevrnili in zažgali.

n Slikar — zvodnik. Beogradska policija je prišla slikarja Alfreda Vertaga, ker je ugrabil mlado ženo nekega ruskega emigranta in z njo pobegnil v Carigrad. Pri tem je uporabil ponarejeni potni list. Ko ga je lepote zapustila in se vrnila v Beograd, se je za njo pripeljal tudi slikar. Namesto ljubice ga je čakala policija.

Savin'a in tu'ski promet

Celjski mestni svet je na seji 9. avgusta 1938 sprejel tretjo spomenico glede onesnaževanja Savinje po premogokopih in industriji ob pritokih Savinje. Predzadnji odstavek te spomenice se glasi: »Mestni svet celjski ponovno apelira na podporo vseh kompetentnih oblastev in jih prosi za energično pomoč, sklicujoč se na dejstvo, da mesto Celje s čisto Savinjo stoji in pade.«

V nekaj mesecih bomo sredi tujskoprometne sezone. Ali bomo zopet doživeli, da bodo po Savinji plavale ogabne bele pene in da bo voda temnorjava? Ali se bo zopet zgodilo, da bodo tujci, ki prihajajo k nam na oddih, v dveh dneh mesto zapustili radi umazane Savinje? Res je, da Celje s čisto Savinjo stoji in pade. Oni, ki so videli še pred kakšnimi desetimi leti res kristalno čisto vodo in uživali v njej blagodejne kopeli, se danes z grenkobo spominjajo zadnjih poletij, ko so imeli priliko za kopanje le doma v kopalnicah. Kdor pa se je kopal v Savinji, se je moral nato doma še umivati!

Prepričani smo, da niso bile zaman

vse seje celjskega mestnega sveta — od leta 1936 dalje! — kakor tudi ne vsi odposlani dopisi, pritožbe in spomenice, ki so bile dostavljene raznim ministrstvom, kr. banski upravi dravske banovine, tujskoprometnim zvezam, Higijenskemu zavodu in rudarskemu glavarstvu v Ljubljani ter sreskima načelnstvom v Celju in Slovenjgradu. Ravnotako smo prepričani, da niso bile zaman pritožbe in prošnje Ribarskega društva v Celju, ki je z ostalim prebivalstvom vred s skrbjo in žalostjo gledalo, kako prinaša »čista« Savinja od časa do časa s seboj zastrupljene ribe, ki so bile nekdanj ravnotako ponos našega vodnega bogastva.

Ne bilo bi pa odveč, če bi merodajna oblastva v lastnem interesu še pred nastopom nove tujskoprometne sezone dala komisijsko pregledati vse čistilne naprave pri vseh državnih in zasebnih podjetjih, ki leže ob pritokih Savinje. — Tujski promet bo v Celju uspešno napredoval le tedaj, ako bo glavno privlačno sredstvo — topla Savinja zopet čista in privlačna kot je bila nekdanj.

Maribor

Zdravstveni dom v skrbi za zdravje prebivalstva

Na tisoče ljudi hodi dnevno po Koroševi ulici mimo Zdravstvenega doma ne da bi se prav zavedal, kako ogromno delo opravljajo zdravniki in drugo osebje za temi zidovi v korist Mariborčanov in okoličanov. Zdravstveni dom čuva zdravje vseh, odstranjuje nevarnosti bolezni, poučuje ljudi, kako naj se ravna pri negi bolnikov in kako pri prvi pomoči ranjenecem. Ker bo gotovo marsikoga zanimalo to ogromno zdravstveno delo, ki ga opravlja šef Zdravstvenega doma g. dr. Vrtovec skupno z zdravnikom dr. Varlom, zdravnico dr. Valjevec, v o, sedmimi zaščitnimi sestrami, dvema laborantkinjama, ekonomom g. Papovom in drugim osebjem, smo obiskali dr. Vrtoveca ter ga poprosili za statistične podatke dela Zdravstvenega doma v preteklem letu. Prijazni in zaslužni šef Zdravstvenega doma, ki ga vodi že od ustanovitve leta 1929 mi je radevolje posrejel z zanimivimi pojasnili, ki jih v naslednjem objavljamo.

Zdravstveni dom v Mariboru je v preteklem letu izvršil v številnih oddelkih precejšnje delo v korist socialno-higieničnih prilik tako v mestu Mariboru samem kakor tudi na celnem njegovem teritoriju. Na šolski polikliniki je bilo izvršenih 8269 pregledov, radi raznih bolezni in kontrole.

V dečjem dispanzerju in posvetovalnici za matere je bilo skupno 3534 pregledov radi raznih bolezni, tako motenja prehrane, akutnih bolezni, bolezni kože in drugo.

Na odtoku za matere in dojenčke je bilo v letu 1939 sprejetih 95 dojenčkov in 12 mater. Dojenčki in matere so bile večinoma iz revnih slojev in skrajno potrebni sprejema na oddelek v svrhu okrepitve in socialne pomoči. Dojenčki so ostali v zavodu po potrebi včasih tudi več mesecev do popolne okrepitve. Skupno število oskrbnih dni je znašalo 4552.

V protituberkuloznem dispanzerju je znašalo skupno število pregledov 2.117, sestrskih obiskov na domovih tuberkuloznih bolnikov je bilo 510.

V antrabličnem ambulatoriju se je zglašilo v svrhu cepljenja proti steklini 239 oseb. Največ se jih je zglašilo iz okraja Maribor dešni breg in sicer 121.

V dijaški mlečni kuhinji se je razdelilo brezplačno 46.884 porcij mleka in 22.395 porcij plačilu-režijske cene din 0,75 za porcije svežega pasteuriziranega mleka. Brezplačne porcije so se razdeljevale vsem šolam mesta Maribora (osnovnim, otroškim, vrtcem in srednjim šolam), in sicer res samo socialno potrebnim in šibkim otrokom.

Na letovanje je bilo poslanih skupno 72 srednješolskih dijakov in sicer 54 v Počitniški dom kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju in 18 v letovališče Martinščica na morju. Učenci poslani na letovanje na Pohorje so šli na račun fonda za zdravstveno zaščito učencev, na morje pa na stroške posameznikov. Poleg tega so bili poslani v zdravilišče Topolšica 3 dijaki, kjer so se sanatorijsko zdravili 2 do 3 mesece.

V sero-bakteriološkem laboratoriju se je izvršilo 5940 raznih preiskav nanašajočih se na razne bolezni tako lues, sifilis, difterijo, tifus itd. Poleg tega je bilo pregledanih v kemijskem oddelku 160 raznih vzorcev mleka, vode in urine.

Tudi v propagandnem oziru je tukajšnji zdravstveni dom izvršil lani veliko delo na podlagi raznih predavanj, ki jih je bilo 33, predvsem o negi dojenčka, prvi pomoči pri nezgodah in tuberkulozi. Brezplačno se je razdelilo raznim bano-vinskim zdravnikom večje število knjig, poučnih brošur, slik, letakov itd.

Prirejena je bila tudi enotedenska higijenska razstava v prostorih osnovne šole pri Sv. Trojici v Slov. gor. Razstavo je obiskalo zelo veliko število obiskovalcev tako iz kraja samega kakor tudi iz bližnje in daljne okolice Sv. Trojice. Za časa razstave je bilo več poučnih predavanj združenih s predvajanjem filma.

Tudi gibanju infekcijskih bolezni je posvečal zdravstveni dom veliko pažnjo, predvsem pojavom davice, tifusa, škrlatine in malarije. Omeniti bi bilo, da v l. 1939 ni bilo nikjer večjih epidemij.

Pomladi preteklega leta je izvedel tu-

kajšnji zdravstveni dom asanacijo javnega vodnjaka z napajalnim koritom v Sv. Vidu pri Ptuj. Vodnjak stoji sredi vasi ob banovinski cesti Ptuj - Leskovec v Halozah in je velike važnosti tako za kraj sam, kakor tudi za okolico in mimo-idoče voznike. Pričelo se je tudi s pripravljalnimi deli za asanacijo javnega vodnjaka z rezervoarjem na Belskem vrhu v Halozah; gradnja je sedaj v teku in bo gotova v teku prihodnjega meseca. S to asanacijo se bo preskrbel velik okoliš v Halozah z zdravno pitno vodo. Predvsem bodo imeli koristi okoliški viničarji, ki bodo na ta način prišli do zdrave pitne vode, katere sedaj nimajo.

Dolgoletna prizadevanja tukajšnje uprave za restavriranje poslopja Zdravstvenega doma so v tem letu rodila uspeh. Poslopje Zdravstvenega doma je zaradi razkrajanja lesenih delov postalo že tako poškodovano, da bi bili morali opustiti uporabo pritličnih prostorov. V skrajno slabem stanju se je nahajala tudi streha, kuhinja in pralnica. Končno je banska uprava ugodila opetovanim prošnjam ter odredila potrebni kredit za popravila. S tem so bili odstranjeni vsi in-

ficirani deli v zgradbi. Odstranjen je bil ves iz slabega materiala sestojč nasip pod zgradbo ter obnoven s svežim zdravim materialom. Nato je bilo vse pritličje opremljeno z betonsko ploščo, na katero so bile v asfalt položene parketne deske. Popolnoma obnovljena je bila pralnica in popravljena streha. S tem je dobil Zdravstveni dom v notranjosti kar novo lice in je tudi zunanost precej pridobila posebno glede oken, strehe in zlebov, glavno pa je to, da je s temi deli popolnoma odstranjena nevarnost hišne gobe. Trije že popolnoma neuporabni in opuščeni prostori so postali uporabni oziroma kar prvovrstni ter so tja preselelili iz Okrožnega urada protituberkulozni dispanzer ki je šele sedaj po tolikih letih obstoja posebno s pridobitvijo rentgenskega aparata postal polnovreden. Nadaljno pridobitev za Zdravstveni dom oziroma njegov okoliš je to, da so uvedli prevažanje infekcijskih bolnikov s sanitetskim avtomobilom, kar ima veliki vpliv pri pobijanju infekcijskih bolezni, ki so se z dosedanjim prevažanjem z vlaki, avtobusi, taksiji ali domačimi vozovi še bolj širile, kar je sedaj odstranjeno.

Tragedija starega invalida

V Stopnem pri Poljčanah si je ponoči prerezal z britvijo vrat 67letni vojni invalid Jožef Vinkler. Starček je na mestu izkryavel. Prestražena 60letna žena je slišala samo še njegove zadnje besede »Jera, sedaj je po meni«. Stekla je po sosedu, ki so jo našli že mrtvega. Ko-

mislija je ugotovila, da si je starček z nožem hotel trikrat zabosti v srce, pa je bil nož premalo oster. Vinkler je bil ranjen v svetovni vojni in je še sedaj bolehal. To je bil tudi vzrok tako tragičnega konca. Njegov brat, ki je bil tudi invalid, se je pred leti obesil.

Studenška Ljudska univerza v novi sezoni

Najdelavnejša Ljudska univerza v Studencih je pripravila obširen načrt za novo sezono. Tako bo za vsakim predavanjem kakšna pevka ali glasbena točka, deklamacija ali recitacija. Na večerih Ljudske univerze bodo dajali kratka navodila za gospodinje, jedilne liste za ves teden in opozorila na aktualna opravila v gospodinjstvu. Ljudska univerza bo

prirejala tečaja za ljubitelje malega vrta, rejcev malih živali in tečaje za gospodinje. Poleg tega bo tudi več družabnih večerov in izletov. Program studenške Ljudske univerze ustvarjajo ljudje, ki obiskujejo to kulturno ustanovo in je ustvarjen torej iz vsakdanjega življenja, zato pa ima Ljudska univerza tudi tako lepe uspehe.

Turistična konferenca v Mariboru

Danes je bila v mestni posvetovalnici konferenca mestnih turističnih referentov 4 slovenskih avtonomnih mest. Konferenco je otvoril in vodil predsednik mestnega turističnega odbora podžupan Zebot Franjo, deloma tudi ravn. dr. Fran Sušnik, dr. Senkovič in uprav. Stabej.

Referentje dr. Arnošt Brilej iz Ljubljane, direktor Ivo Šubic iz Celja, direktor Miha Zavodlal iz Ptuja in Ludvik Zoržut iz Maribora so obravnavali sledeče aktualne referate: O statistiki

tuijskega prometa v vseh 4 mestih v letu 1939, o proračunu turističnih odborov za leto 1940/41 in o programu dela v bodočem letu, o načrtu sodelovanja 4 avtonomnih mest v tuijskem prometu, o načrtu za tuijsko-prometno delo v bodoči sezoni s posebnim ozirom na težki mednarodni položaj.

Konference so se udeležili tudi nekateri lokalni tuijskoprometni faktorji, med njimi dr. Tomišek, ravnatelj Loos, Miloš Oset in tajnik Skaza. Sprejeta je bila obširna resolucija.

POŠTNE POLOŽNICE SO DANES LISTU PRILOŽENE. CENJ. NAROČNIKE PROSIMO, NAJ ČIMPREJ NAKAŽEJO NAROČNINO, DA JIM NE UGASNE PRAVICA ZA ZAVAROVALNINO NA 10.000 DIN.

m. Že spet so dobili nekateri Mariborčani po pošti nekakšne reklamne brošure, ki naj bi jih prepričale, da se moramo tudi mi boriti za tuje interese.

m. Poročili so se v Mariboru trgovci Hojnik Mirko in Mejač Helena; učitelj mešč. šole Pichler Herbert in Ogorelec Marija; tekstilni inženir Bruno Faninger in abiturientka Jereb Nada; odvetniški koncipient Peric Alojz in Kocmul Marija; trg. zastopnik Ferencak Karel in zas. uradnica Zupancić Ana; trgovec Koinik Karel in Geč Marija.

m. Občni zbor Mariborskega ribarskega društva bo drevi ob 20. v lojski sobi pri »Orlu«.

m. Zborovanje bančnih, zavarovalnih in industrijskih uradnikov je bilo snoči. Po aktualnem razpravljanju vseh perečih problemov je bilo sklenjeno, da bo treba po politični reorganizaciji države preusmeriti tudi vodstvo omenjenih uradniških združenj. Predsednik Vladimir Mesinger je naglasil, da je takšna reorganizacija že v teku. Izvoljen je bil novi odbor: Vladimir Mesinger, Drago Senica, Albin Kerševan, Alojz Duh, Ivan Robnik, Ludovik Stasny, Vlado Vrtovec, Hugon Weiss in gdč. Fančič Kobač.

m. K Mariborski koči bo vozil v soboto ob 18. uri z Glavnega trga mestni avtobus. Vozna cena 25 din.

m. O barvni fotografiji bo predaval v ponedeljek, 1. aprila pod okriljem Ljudske univerze znani strokovnjak dr. Mate Mudrovec iz Zagreba. Predavatelj bo s pomočjo diapozitivov prikazal bistvo barvne fotografije in način razvijanja filmov. Okoli 100 krasnik posnelkov v naravnih barvah bo prav nazorno prikazalo izreden napredek barvne fotografije.

m. Predavanje o kuhi voska. Cebelarstva podružnica za Maribor in okolico priredi v nedeljo ob 11. predavanje o kuhi voska pri blaginiku g. Al. Živku na Pobrežju, Miklošičeva ul. 1. Predaval bo g. Črepinko. Vabljeni tudi nečlani.

m. Zablji kraki so bili danes prvič na trgu. Prodajali so venec po 250 din. Izmed morskih rib so bili na trgu samo moli, ki so bili po 18 din kg.

m. Vlomilec je ujela. Neki dolgoprstnež iz Rošpoha je vlomil v hišo posestnice Jere Vutejeve v Laznici. Ko je žena slišala šum, je takoj zastutela, da je v hiši vlomilec. Korajžno je zaklenila vsa vrata in močno zapahnila okna ter stekla v vas po orožnike, ki so mladeniča prijeli. Vutejevi je ukradel 1200 din gotovine, ki so mu jih odvzeli.

m. Tombola. Glasbena Matica v Mariboru priredi dne 5. maja t. l., ob 3. uri pop. na Trgu svobode veliko javno tombolo. Glavni dobitki po 5000—, 3000—, 2 po 1000—, 3 po 500—, 2 po 300— in 10 po 100— din se bodo izplačali v celoti in brez odbitka na licu mesta. Cenjena društva se naprošajo, da se na ta termin ozirajo.

* Debussyjevi preludiji so blesteča točka pianističnih koncertov. Poleg Beethovnovih, Chopinovih in drugih sklad jih bo izvajal pianist Lipovšek 2. aprila. Vstopnice pri »Putniku«.

* Nočna lekarniška služba (od 23. do vključno 29. t. m.) lekarna pri sv. Arhu, Glavni trg 20, tel. 20—05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, tel. 22-70.

Kino

* Grajski kino. Samo še v petek sijajna veseloigra »Anton zadnji«, Hans Moser. Od sobote »Madame Butterfly«.

* Esplanade kino. Vesela, zabavna in duhovita češka opereta »Veseli bohemi«, Jarmila Kširova in drugi najboljši umetniki.

* Kino Union. Do vključno nedelje »Pustolovščine Huck-Finna« po znameniti pripovedki Marc Twaina. Krasna vsebina. V glavni vlogi ljubki Mickey Rooney.

Mariborsko gledališče

Petek, 29. marca: Zaprtlo.
Sobota, 30. marca, ob 20.: »Cigan baron«, Gostovanje g. Belizarja Sancina.
Nedelja, 31. marca, ob 15.: »Kovarstvo in ljubezen«. Ob 20.: »Zaroka na Jadranu«. Znižane cene. Zadnjič.

Konec tedna v mariborskem gledališču. V soboto bo v zelo simpatično sprejeti opereti »Cigan baron« gostovanje bivšega tenorja mariborskega gledališča, zdaj člana ljubljanske opere, g. Belizarja Sancina. — V nedeljo popoldne se prvič kot popoldanska predstava ponovi veličastni Schillerjeva igra »Kovarstvo in ljubezen«, zvečer pa ob znižanih cenah in najbrže zadnjič — Rasbergerjeva zabavna opereta »Zaroka na Jadranu«.

Radio

Petek, 29. marca.
Ljubljana, 18 Zenska ura; 18.20 Plošče; 18.40 Francoščina; 19 Poročila; 19.20 Naši Primorci; 19.50 O triglavskem smuku; 20 Vesele češke pesmi; 20.30 Koncert; 22 Napovedi; 22.15 Citraški dueti. — Beograd: 19.40 Violinski koncert; 20.10 Vokalni koncert; 20.40 Kompozicije Božidarja Kunca; 21.40 Vesti; 22 Koncert; 22.40 Vesti. — Milano in Firenca: 17 Klavirski koncert. — Dunaj: 18.30 Kitara. — Beromünster: 19 Vokalni koncert. — Bukarešta: 19.15 Flauta; 19.35 Opera. — Radio Pariz: 19.15 Violončelo in klavir. — Rim: 21 Simf. koncert.

Starostno zavarovanje trg. pomočnikov

Trgovski pomočniki se že 30 let borijo za pokojninsko zavarovanje. Njihova borba je bila te dni uspešno zaključena. Socialni minister je podpisal uredbo o pokojninskem zavarovanju trgovskih pomočnikov, s čimer bo izboljšan položaj 3000 pomočnikom samo v Sloveniji. Nova uredba predvideva naslednje:

§ 1. Pokojninsko zavarovanje uslužbencev po predpisih prečiščenega nemškega zakona o pokojninskem zavarovanju uslužbencev in uredbo o razširitvi pokojninskega zavarovanja uslužbencev se razširi na območja vseh pokojninskih zavodov za uslužbence, z izjemo odstavka 4, § 1, zakona o pokojninskem zavarovanju uslužbencev, na trgovske pomočnike, v kolikor te obvezno pokojninsko zavarovanje ne obstoja po dosedanjih predpisih.

§ 2. Trgovski pomočniki, ki so obvezni do pokojninskega zavarovanja, se morajo pokojninsko zavarovati, če so zaposleni v trgovskih obratih, z izjemo obratov, omenjenih v točki 3 § 19 obrtnega zakona, v prodajalnicah obrtnih in industrijskih podjetij ali zadrugah, trgovskih poslih, a pod pogojem, da jim je to glavni poklic in da imajo potrebno izobrazbo. Kot dokaz za izobrazbo velja dveletna učna doba kot učenec v eni zgoraj omenjenih obratih. Rok učenja zamenjujejo štirje končani razredi meščanske ali srednje šole ali pa neke

strokovne šole. Socialni minister bo v sporazumu s trgovskim ministrom lahko odredil tudi druge uspešno končane šole in tečaje, da zamenjajo učno dobo.

§ 3. Trgovskim pomočnikom, ki so obvezani do pokojninskega zavarovanja po tej uredbi, se bo vračunal čas, prebit v službi, od 1. januarja 1938 do dneva vstopanja, v obvezno pokojninsko zavarovanje kot čas, ki so ga prebili v pokojninskem zavarovanju, v kolikor naknadno v roku enega leta od dneva, ko stopi ta uredba v veljavo, vplačajo dotične doklade za pokojninsko zavarovanje s 6% v istem plačilnem razredu, v katerem so bili ob dnevu vstopa v obvezno pokojninsko zavarovanje. Doku plačilnih let pred 1. januarjem 1938 se dovoljuje trgovskim pomočnikom, obvezanim do pokojninskega zavarovanja po tej uredbi, pod pogoji, ki jih določa prvi in drugi odstavek, točka 7 § 109 finančnega zakona za leto 1939-40.

§ 4. Pokojninski zavodi za uslužbence lahko trgovske pomočnike, ki so obvezani do pokojninskega zavarovanja po tej uredbi, zavarujejo kot knjigovodstveno ločeno od drugih zavarovancev kot samostojno skupino.

§ 5. Zavarovanje po tej uredbi in dolžnost plačevanja prispevkov za zavarovanje se prične 1. maja 1940 s tem, da kot rok za prijavo velja rok štirinajstih dni iz § 73. zakona o pokojninskem zavarovanju uslužbencev.

Zanimivosti

Kako je bilo letos na velesejmu v Lipskem

Organizatorji razstave so se močno potrudili, dati tej ustanovi normalen izgled

Lipsko je znamenito po svoji univerzi, ustanovljeni leta 1407 s strani nemških dijakov in profesorjev, ki so v znak protesta proti Vaclavovi ureditvi Karlove univerze v Pragi korporativno zapustili Prago in si v mestu ob Pleisi osnovali novo svetišče znanosti, dalje po tem, da je bil v njegovi neposredni bližini poražen Napoleon (leta 1814 v tako zvani bitki narodov) in končno po svojih velesejih, čijih tradicija sega daleč nazaj v 13. stoletje.

Mesto ima dandanes nekaj nad 700.000 prebivalcev, značaj mu dajeta trgovina in industrija, uradni njegov naziv je »Reichsmessestadt«.

Na velesejih v Lipskem je že od nekdaj čutili puls gospodarskega življenja nemške države. Tu kaže Nemčija vsake pomladi in jeseni svojemu narodu in tujini, kaj zmoreta njena industrija in obrt.

Letošnji velesejem se je odprl v izrednih prilikah. Vojna vihra v Porenju in na oceanih. Nemčija je tam blokirana, dovoz nekaterih sirovin je otežen. Milijoni ljudi so izločeni iz delovnega procesa, proizvodnja je skoraj docela v službi vojske. Zato je tehnični del velesejma, ki je veljal vedno kot triumf te ustanove, preložen za nedoločen čas.

Razstave so bile nameščene v 24 palačah, ki so razporejene večinoma v središču mesta. Že nekaj dni pred otvoritvijo se je pričelo po ulicah živahnejše vrvenje, pomnožil se je promet z vozili, z železniške postaje so prihajale nove in zopet nove množice. Velesejem je otvoril dr. Goebbels, med navzočimi je bil tudi naš trgovinski minister Andres.

Na velesejmu sta se stekali ponudba in povpraševanje. Presenečala je velika množina galanterijskega in luksuznega blaga. Za te predmete je danes v Nemčiji vočigled omejitev potrošnje hranil in obleke, zaradi česar je postal del narodnega dohodka prost, prav krepka konjunktura. Sploh je opaziti, da je bilo povpraševanje mnogo večje od ponudbe. Nekateri vrste blaga, zlasti takega, ki izhaja iz inozemskih surovin, sploh niso bile na prodaj. V nekaterih branšah so se sprejemala naročila le od starih odje-

malcev in še od teh le v omejenem obsegu.

Pač pa je bilo opaziti očitno tendenco, ustreči za vsako ceno tujim interesom. Kajti to pomeni devize, pomeni surovine, ki so Nemčiji neobhodno potrebne, ako hoče v današnji gospodarski vojni vzdržati.

Del nevtralnega inozemstva je privedil kolektivne razstave, ki imajo vsekoli na pol gospodarski, pol turistično-propagandni značaj. Polnoštevilo je bil zastopan evropski jugovzhod, tudi Jugoslavija — a ne Turčija — baltske države, Belgija in Nizozemska. Med razstavljalci — poedinci pa skoraj ni bilo tujih firm, ako izvajamo nekaj italijanskih.

Tekstilna in nekatere druge razstave

Cerkev za gluhe imajo v New Yorku. Tu ne slišiš glasu, ker mašuje gluhe, pevski zbor ne daje glasov, temveč »prepeva« le z znaki z rokami in kretnjami glave.

Preparat AM-4, ki nadomešča kri, je izumil dr. Bapski v Odesi. Umetna kri se vbrizgava pri transfuzijah in pomaga znatno k okrepitvi.

Obala se pogreza na azijski strani Črnega morja. V zalivu Mode so morali izprazniti več hiš, ker se boje večje katastrofe.

Splave za rešavanje ob brodolomih so uvedli poleg rešilnih čolnov in pasov Danci, ki so utrpeli zadnje čase velike izgube na morju. Na splav se lahko reši 6 do 24 oseb.

Srednješolke je poslala v hleve švedska vlada, da se priučijo ravnanja z živino in molže v primeru, da bi morali moški prijeti za orožje.

Adam v karanteni njujorškega pristanišča. Gre za delo angleškega kiparja Jakoba Einsteina, ki je zaradi ekspresionistične neokusnosti zbudilo v Angliji mnogo prahu. Po izkrcanju so ga posadili v karanteno, dokler se ameriške oblasti ne odločijo, ali naj takšen iznakažen praoče človeštva stopi na kopno Novega sveta.

so pokazale ogromne napore današnje Nemčije po gospodarski avtarkiji, po nadomestitvi tujih surovin z domačimi. V tem oziru so bili v zadnjih letih brezdvomno doseženi zavidanja vredni uspehi.

Jasno je, da je hotelo vodstvo države izkoristiti prisotnost velikega števila tujcev v propagandne svrhe. Na Augustusplatzu je bil zgrajen paviljon, kjer so bili zbrani dokumenti vojne na Poljskem, malo dalje je bilo razstavljeno zaplenjeno orožje, zlasti tako, ki so ga dobili Poljaki iz Francije in Anglije. — Kamor je človek pogledal, je videl na zidovih lepake s Hitlerjevimi besedami: Vojna je tu, ker jo je Anglija hotela. Po drugi strani so opominjali številni napisi domačine na

previdnost pri razgovorih, češ da tudi sovražnik posluša.

Lipsko je imelo svoje praznične dneve, kakor vsako pomlad. Tokrat je dokazalo Nemčiji in svetu, da so resnične besede, ki jih je Herman Göring izustil v svojem zadnjem govoru: »Mi smo nepremagljivi ne le v vojaškem, marveč tudi v gospodarskem oziru.

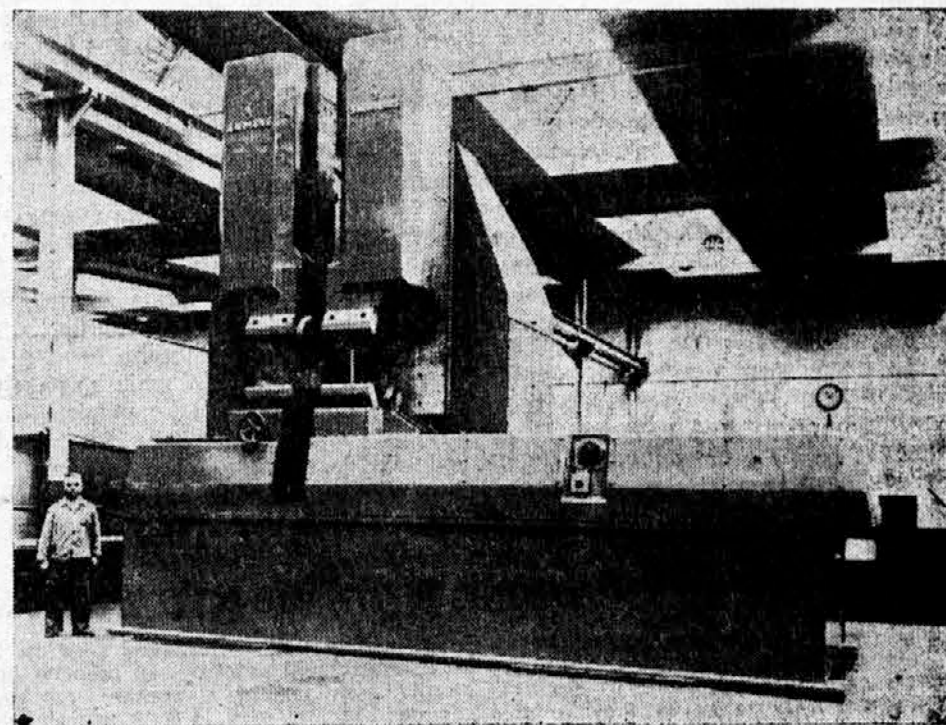
Vsekakor je treba priznati, da so se organizatorji velesejma močno potrudili, dati instituciji normalen izgled. Da se jim to ni moglo v polni meri posrečiti, je jasno. Letošnji pomladni velesejem v Lipskem je pokazal odločno voljo nemških gospodarskih krogov, v sedanjih kritičnih dobi ne kloniti, ampak tudi nadalje v čim popolnejši meri vršiti svoje funkcije v organizmu nacionalnega življenja in udejstvovanja. Najvažnejša zahteva, ki jo stavi danes nemško državno vodstvo svojemu gospodarstvu je, da ohrani konkurenčno sposobnost nemškega blaga v tujini in s tem prepreči padec nemškega izvoza, te najvažnejše postavke v nemški plačilni bilanci. Dr. Boris Tušek.

Lava naj postane pogonska sila

Nedavno so poročali listi o praktični izrabi vročih vrelcev na Islandu. Glavno mesto Reykjavik naj bi bilo na ta način po centralni kurjavi segrevano. Zdaj so prišli na misel, da bi v žrelu Vezuva vzdali velik kotel, ki bi služil za pogon strojev in pridobivanje energije. Toploto Vezuva naravno ne bodo uporabljali za segrevanje domačij, ker je podnebje tam toplo. Ognjenikova vročina naj bi bila vprežena za pridobivanje električne energije, ker Italiji primanjkuje vodnih sil. Toplota, ki jo izžareva lava, naj bi gnala

dinamo stroje. Tehničnih zaprek za takšne načrte bi ne bilo, tudi odjemalcev bi ne manjkalo, saj je podnožje Vezuva gosto poseljeno.

Čudno pisemsko zbirko je izdal neki Berlinčan. V njej so pisma raznih velikih evropske kulture, ki so jih pisali v trenutkih jeze in so polna sočnih kletvic ter zbadljivk. Med »avtorji« so tudi Luther, Friderik Veliki, Marija Terezija, Beethoven, Goethe, Napoleon in dr. Mož bo gotovo dobro zaslužil.

Največja avtomatična varilnica na svetu. Postavila jo je tvrdka Siemens-Schuckert v Nürnbergu

Iz staré gramofonske plošče nova

Vsaka gramofonska plošča se sčasoma obrabi. Fine reze postanejo debele, v membrani vedno bolj šumi. Ploščo pa lahko popravimo tako, da jo položimo na mizo in najprej očistimo z oljem, ki ga s koščkom vate skrbno razvlečemo naokrog po zarezah. Kadar ostane vata čista, tedaj je plošča očiščena prahu in umazanije po brazdah. Nato vzamemo

na vato nekaj parafinovega olja, vlečemo naokrog po zarezah tako, da se olje razlije po finih brazdah. Na ta način se zamažejo škrbine ob brazdah, igla drsi kakor po novi plošči, šum se znatno reducira. Po uporabi je treba ploščo vselej z oljem očistiti in dobro zaviti, da ne pride prah do nje.

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN

33

Nekoč sta zašla v vas domorodcev, ki je ležala za evropsko mestno četrtjo. Hiše, tesno druga ob drugi, so bile zgnete iz blata. Nagi otroci so se igrali v prahu sredi ozkih ulic, koze so meketale z vseh strani in kokoši so se drle v vroč opoldan. Včasih sta šla v poznem popoldnevu na ozko plažo, odkoder sta opazovala odhajajoče parnike in ladje, ki so peneče rezale morskno ožino med koralnim otokom in kopnino. Kmalu nato se je razgrnil čez nebo srebrnkasto moder večerni mrak. Koralni otok je utonil v temo, čez morje pa se je razlilo tisočero luči in senc. Dnevni trušč je pojenjal, z morja so prihajali glasovi ribičev, ki so se vračali v pristan. Iz pustinje je globoko in tajinstveno zadonel boben. Ko je tako naglo ugašal jasen dan v naročju toplega in škrlatnega večera, ko so druga za drugo zaplesale po nebu trepetajoče zvezde in je luna kot ogromna blede kroglja pokukala izza košatih palm in datljevcev, je Glenison zaslutila globoko v svojem srcu, da ji je Filip bliže nego kdaj koli. Na obali sta si poiskala ravno skalo, sedla ter se zazrla čez morje, kjer so blodile drobne lučke z ladij, potem sta opazovala svetlikaajoči se pesek tik ob

obali. Polglasno sta govorila o bodočnosti, o načrtih in preureditvi farne ter o prihodu Briana Patricka.

Glen je čutila, kako Eliza čedalje bolj izginja v preteklost, med dogodke, ki so bili. In če ji bo usoda naklonjena, bo Eliza nekega dne padla v popolno pozabljenje. Toda zavedala se je, da je še daleč do takrat.

Z vračajočimi silami se je Filipu povrnila dobra volja. Že drugi teden je pričel igrati tenis, čez mesec dni pa sta že jela premišljevat o povratku na Kilima Nungu. Prav takrat se je Glen močno prehladila in še bolj oslabila. Že od Filipove bolezni je bila močno izčrpana in le počasi so se ji vračale nove moči. Najhušji udarec pa je doživela ob srečanju z Elizovo Oliverovo. Poslej so jo boleče glodale težke misli. Kaj ko bi nekega dne Filip izvedel, da je prav za prav nagnala od njega Elizo ter ji zagrozila, naj se mu ne drzne približati? Ta strašna misel jo je neprestano zasledovala, že je skoraj utonila v pozabljenje, pa se je spet žgoče pojavila. Kljub izčrpanosti je bila Glen neprestano v borbi za svojega moža, svojega otroka in bodočnost vseh treh. Korak za korakom se je vtihotapljala v

Filipovo srce, zdaj doživljajoč poraze, zdaj zmagujoč, toda vedno napredujoč do končne zmage, ko bo mogla položiti v Filipove roke njunega otroka.

In potem naj pride tisoč Eliz Oliverovih ter jo poskusijo odtrgati od Filipa. Sprejela jih bo s smehljajem na ustnicah. Zakaj žene, ki korakajo previdno ter imajo v pomoč še otroka, vselej zmagajo nad ženami, ki so praznih rok in brez otrok.

Povratak v Kilima Nungu sta odložila za nekaj dni. Glen se je zaman trudila, da bi bila vedra in čvrsta. Sama si je morala kljub velikemu pogumu priznati, da je omagala.

»Sploh pa sem mnenja, naj bi se gospe Castlejeva ne podajala na tako naporno pot,« je svetoval zdravnik Filipu. Glen bi se bila najraje razjokala ob teh besedah. »Tu bo brez dvoma v varnejših rokah ko na farmi visoko v gorah. Zelo je potrebna nege in miru. V juniju odpotujem v Anglijo ter me bo zastopal moj zdravniški prijatelj, ki vam ga toplo priporočam. Brez strahu se morete nanj popolnoma zanesti.«

Po dolgotrajnejših posvetih so končno odločili, da ostane Glen Mombasi do otrokovega rojstva. Tretji teden maja se je Filip poslovil z obljubo, da pride ponjo avgusta. Še dolgo potem, ko je vlak odpeljal s postaje, ji je veselo mahal z robcem zadnji pozdrav.

Dolgo je stala na postaji, dokler ni vlak

kot neznatna točka izginil v daljavi. S trudnimi koraki se je vračala proti hotelu, jedva zadržujoč solze, ki so ji silile v oči.

»Delal bom kot živina, da bo vse v vzornem stanju, ko se vrneš v Kilima Nungu z Brianom Patrickom v naročju.« Še so ji zvenele v ušesih te njegove besede, ki jih je tako pogumno in odkritosrčno rekel, predno je vlak odpeljal s postaje. Kako dober in plemenit je bil Filip tisti hip. Želela si je od srca, da bi ugasnile vse sence, ki so še med njima, vse zle slutnje...

Kaj bi dala, ko bi mogla s Filipom domov, toda upoštevati mora resni zdravnikov nasvet. Pametnejše je; naporna vožnja bi jo mogla uničiti, in z njo malo bitje, po katerem oba tako neodoljivo hrepenita.

Filip ji je pisal skoraj vsak dan lepa pisma, polna tolažbe in poguma. Natančno ji je poročal o vseh stvareh s farne, o najneznatnejših malenkostih. Zdaj je popolnoma zdrav in dela z velikim veseljem. Mladi Macgregor in Michell sta v času njune odsotnosti vzorno oskrbovala farmo. Vse je našel v najlepšem redu. Michell je povprašal po njej, Robin pa mu je stalno za petami ter ga samo vprašuje, kdaj da se bo vrnila. In tudi on — Filip — si želi, da se skoraj vrne. »Nikdar nisem slutil, da te bom tako silno pogrešal,« ji je pisal. In morda niti minuta ni minula, da bi tudi ona ne mislila nanj.

Kultura

Stoletnica rojstva Emilea Zolaja

Dasi je Francija sredi vojne, bo vendarle v začetku aprila na svečan način proslavila stoletnico rojstva ustanoviteljja naturalizma v literaturi, Emilea Zolaja. Zola je bil rojen 2. aprila 1840. Bil je vseskozi bojevnik novih idej in izrazil glasnik svojega časa, kar izpričujejo vsa njegova mnoga številna literarna dela, ki bodo za vedno ostala v temeljih francoskega in svetovnega leposlovja. Zato je Zola sedaj še vedno aktualen in bo po vsej verjetnosti še dolgo.

Sam Zola je dejal, da »je umetnina kos narave, gledan skozi človeški temperament«, zato je vsako literarno delo odraz časa in osebnosti, ki ga je ustvarila, odnosno njenega odnosa do njene sodobnosti. Na teh temeljih je tudi gradil svoja dela, katerim so zlasti pozneje zaradi njegovega naturalizma nekateri mnogo očitali. Toda zgodovina umetnosti nam priča, da se vsi slogi vračajo, pred vsem pa se vedno vračamo k realnemu življenju, pa če se tudi za neko dobo od njega še tako oddaljimo. Prav v naši sodobnosti doživljamo nov razmah realizma, ki prehaja ponekod izrazito v naturalizem,

seveda tak, kakor ustreza sodobnikom. Tako je tudi v slovenski literaturi.

Zolajev naturalizem je bil zgrajen na studiju življenja in njegovih problemov, torej na dokumentih, ki jih je bilo treba uvesti v roman. Zola je kot aktivist hotel tudi v literaturi vršiti neko realno, pozitivno akcijo, zato je odklonil »umetnost zaradi umetnosti«, prav kakor je odklanjajo naši sodobniki. Ideja in tendenca sta z njim zmagali. To je pokazal Zola zlasti v tistih svojih delih, v katerih se je zavzemal za zatiranje in izkoriščanje, saj je napisal tudi prvi velik socialni roman »Germinal«. Znan pa je tudi njegov naravnost heronični nastop v Dreyfusovi aferi, ki so ga mogli obiskovalci kinov spoznati nedavno tudi pri nas v sijajnem Munijevem filmu »Emile Zola«. Bil je tako napreden, aktivističen umetnik v polnem pomenu izraza.

Emile Zola je bil silno plodovit. Ogromno je število njegovih romanov in drugih spisov, ki so prevedeni na vse kulturne jezike. Tudi Slovenci imamo več prevodov njegovih romanov, po katerih čitatelji vedno radi segajo

-r.

Krojaški pomočniki za svoje pravice

Velika noč je za nami. Vsi so se veselili teh velikih praznikov in prvih spomladanskih sončnih žarkov. Ulice so oživele, izleti v vse smeri. Dekleta in fantje so se veselili v novih oblekah in čevljih. Tako so se veselili ljudje v prvi spomladanski dobi.

V tem rajanju in razpoloženju si opazil vse poklice, mlajše in starejše ljudi, samo krojaških pomočnikov in pomočnic, ki se morajo preživljati z lastnim zaslužkom, ni bilo zraven, ker si s svojim pičlim zaslužkom ne morejo privoščiti najpotrebnejših življenjskih stvari. Saj smo tudi mi krojaški pomočniki in pomočnice ljudje in mislimo, da imamo iste pravice do primernega življenja kakor drugi.

V pojasnilo javnosti bomo iznesli na tem mestu primer, naj javnost sodi naš nevzdržen položaj. Krojaški pomočnik zasluži tedensko pičlih 150 do 180 din in krojaška pomočnica piši in beri 60 do 120 din. Kako naj se s to plačo preživlja in nabavlja najpotrebnejše življenske potrebščine? V zadnjem času so narasle cene vsem predmetom in življenjskim potrebščinam visoko nad normalo. Res je, da so temu primerno uvideli delodajalci svojim uslužbencem povišali plače v krojaški stroki, katerim gre vsa čast, saj so tudi oni povišali cene svojim izdelkom tako, da s to povišico ne trpijo nobene škode, ker gre v breme odjemalcev. Prav tako so povišali svoje izdelke

tudi oni delodajalci, kateri niso povišali svojim delavcem ničesar in iskoriščajo sedanji položaj v lastno korist.

Žager Alojz.

OBDOJENA MALOMARNA MATI

Franciška Vaulnikova, o kateri smo poročali, da je pustila iz malomarnosti otroka, ki je zmrznil, je bila obsojena na 6 mesecev zapora; Majcenova pa je bila oproščena.

m Vlom na Slomškovem trgu. V parfumerijo Mihaela Lenčaja na Slomškovem trgu 14 so ponoči vlomili neznanec ter odnesli 1100 din in nekaj zlatnine, tako da znaša škoda okoli 6000 din.

o Ogenj. Na velikonočni ponedeljek je začela goreti domačija posestnika Andreja Veronika v Podovi pri Račah. Ogenj je zajel tudi sosednjo domačijo posestnika Boštjana Damjana.

o S staro patrono se je ponesrečil 10 letni sin posestnika Kolečnik Marko iz Sp. Vižinge pri Marenbergu.

o Zrtev napadalec je postal pred dnevi 18 letni posestnikov sin Planinšek Franc iz Gradišča pri Slovenjem Gradcu. Ko je šel z bratom domov, ga je napadel neznanec in mu prizadejal več ran; poškodoval pa je napadalec tudi Planinška Ivana.

o Pri streljanju s topiči se je ponesrečil 19 letni sin posestnika Franc Meže. Pri streljanju je topič predčasno eksplodiral in mu odtrgal prste na roki.

Spomnite se CMD!

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malib oglaših stane vsaka beseda 50 par. najmanjša pristojbina za to oglašje je din 5.—. Družbe, breklici, dopisovanja in žensitovanski oglašji din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za to oglašje je din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglašni davek za enkratno obliko znaša din 2.—. Znesek za male oglašje se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vpslati v pisnu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pisne odgovore glede malib oglasov se mora priložiti znamka za 2 din

Razno

CEPLJENO TRSJE

prvorazredno, dinar komad, divjake, korenjake, sadno drevje nudi Žiher Franjo, Zamušani, Sv. Marjeta, Moškanjci. Zahtevajte seznam! 1168—1

SEMENSKI OVES

jari ječmen, beli krompir za seme, detelina in travna semena, škropljena sredstva, umetna gnojila in apneni prah je dobili pri Kmetijski družbi, Meljska c. 12, telefon 20-83.

HALO! HALO!
Vinotoč Beranič. Vinarije, odprt. 1680-1

KROJAČI POZOR!

Krojaška delavnica z nekaj inventarjem se proda, oziroma se da v našem takoj. Vprašati v ogl. odd. »Večernika«. 1683-1

PSIHOGRAFOLOG

PARADISO
ostane v hotelu »Zamorc« sam do 3. aprila. Ne zamudite prilike. 1696-1

Posest

PARCELA
na prodaj v Jadranski ulici, nova hiša. Izve se istotam. 1677-2

POSESTVO

lepo, s stanovanjsko hišo, prodam v Marija Brezju. Vprašati Prešernova 18-I, vrata 8. 1686-2

STAVBENE PARCELE

zelo sončna lega v mestu na prodaj. Vprašati v ogl. odd. »Večernika«. 1689-2

Prodaj

DVE BREJLI KOZI

dobro plemo, prodam. Aleksandrova 57. Pobrežje-Maribor. 1611-4

POSODE ZA CVETLICE

banje najceneje pri sodarju Sulcer, Vojašniška 7. 1681-4

SPORTNI VOZIČEK

in rabljeno pohištvo za eno osebo z madraci in mrežo na prodaj. Celcer, Gregorčičeva 26. 1684-4

Stanovanje

STANOVANJE

2- do 3-sobno, kuhinjo, ali sobo in kuhinjo takoj oddam. Tyrševa 7. 1669-5

V NOVI HIŠI

krasna eno-, dvo- in trisobno stanovanje se takoj odda pri postajališču Tezno. Ptujška cesta 33. 1679-5

ENOSOBNO STANOVANJE

sončno, parketirano, z vsemi pritlikinami pod enim ključem oddam. Vprašati Prešernova 18-I, vrata 8. 1687-5

TRISOBNO STANOVANJE

oddam. Frankopanova ul. 11. 1697-5

Sobo odda

SONČNA, PRAZNA SOBA se odda. Kosarjeva 38. 1670-7

SOSTANOVALCA(KO)

sprejemem z hrano ali brez. — Koroška c. 50, pritličje 2. 1690-7

Stanovanje išče

Eno ali dve opremljeni SOBI v centru, z kuhinjo, se takoj iščeta. Kapelnik Racz. Kino Bar 1688-6

Lokal

KRASNI LOKAL

z delavnico, na prometnem kraju se takoj odda krojaču ali čevljarju pri postajališču Tezno. Ptujška c. 33. 1678-14

Oglašujte!

Splošna masaža telesa

je za vsakogar, zlasti za slabotne ljudi, rekonvaliscente, bledične, za slujševalne kure, nevrastenike, bolne na protinu, sladkorni bolezn, ohromelosti. Priporoča se strokovno zdravniško izprašani pooblaščen maser PAVEL MEDVEŠEK, Celje, Lava 1.

Novo!

Ali ste že brali najnovejšo knjigo

Juš Kozak:

MASKE

Kupite jo v Tiskovni zadrugi Aleksandrova cesta 13 • Telefon 25-45

Sport

Po starih smučarskih tirih ne gre več...

Sinoči se je vršila pri »Orlu« važna konferenca zimskih sportnikov. Na dnevnem redu je bilo vprašanje reorganizacije zimskega sporta in ustanovitve slovenske smučarske zveze. Stališče saveza sta zastopala in obrazložila dr. Ferencak in S. Predalič, ki sta zlasti poudarjala potrebo ustanovitve novih organizacijskih edine t. im. tehničnih odborov, ki bi naj nadomeščali dosedanje podzveze. Dotaknila sta se tudi znanega spora savezne uprave z gorenjskim podsavcem, ki je kar na svojo pest začel akcijo za ustanovitev slovenske smučarske zveze in

je že sklical ustanovni občni zbor za 7. april. Mariborski delegatje so odločno odklonili vsak poskus demontaže mariborske podzveze, ki je v 11 letih svojega obstoja mnogo bolj kot vsaka druga organizacija pokazala svojo življenjsko sposobnost in organizatorično silo. Mariborčani in z njimi tudi Celjani želijo, da se najde med Ljubljano in Jesenicami čim preje nova vez ip da se likvidirajo vse nepotrebne nevedčnosti, ki so zlasti našemu obmejnemu sportu le v kvar. Mestoma zelo burno vendar stvarno razpravljanje je vodil podpredsednik Kovač iz Celja.

Bivši nogometni prvak Jugoslavije v Mariboru

Maribor stoji pred pomembnim sportnim dogodkom. Za srečanje med ISSK Mariborom in Zagrebško »Concordijo« vlada že danes veliko zanimanje, saj gre za važno prestižno vprašanje. Concordija je še pred nedavnim pokazala svoje visoke sportne sposobnosti, ko je elegantno premagala

slovenskega prvaka »Ljubljano. Mariborčani sedaj upravičeno pričakujejo, da bo Maribor popravil vtis, ki ga je zapustil v slovenski javnosti poraz oficijalnega reprezentanta Slovenije. Tekma bo na prostoru »Rapida« ob 14.30.

RAZPIS TEKME V ALPSKI KOMBINACIJI NA RADUHI.

Smučarski odsek S. P. D. Prevalje priredi v nedeljo 31. marca klubsko in medklubsko tekmo v alpski kombinaciji nad planino Grohot na Raduhi. Pokrovitelj tekme je tov. Sodja Janez, ki je daroval za klubskega in medklubskega prvaka dva lepa pokala. Tekma se vrši v visokogorskem terenu in bo radi dobro izbrane proge zanimiva, posebno pa še sedaj, ko so nastopile ugodne snežne razmere. Odhod je iz Črne 30. III. po prihodu popoldanskega avtobusa (ob 17.15) do pastirskih stanov na Grohotu. Ker bo treba prenočevati v pastirskih kočah naj se vsak temu primeroma opremi. Smučarski odsek vabi tekmovalce, da se tekme udeležijo. Prijave se bodo sprejemale na licu mesta pred pričetkom.

s. S pravico nastopa 5. aprila sta verificirana za Mislinjo Kološa Franc, za Maribor pa Antolič Ernest.

Redno plačujte naročnino, sicer Vam ugasne pravica zavarovanja »Večernikovih« naročnikov na

10.000 din